

రాణాప్రతాప్

- డా. పులిచెర్ల సాంబశివరావు

ఉదయా! మాతృదేశ స్వాతంత్ర్య
పరిరక్షణా దీక్షాదక్షుడవై
వర్ధిల్లుమయ్యా!

‘నా జీవితధ్యేయం అదే స్వామి!’

‘అటు చూడు నాయనా!’

ఉదయసింహుడు స్వామి
చూపినవైపు చూశాడు. అక్కడ
రాణాకు ఒక విశాలమైన ప్రాంతం
కనిపించింది!

‘ఆచోట ఓ కోటను నిర్మించు!
అది మీ శిశోదియావంశం వారి
చేతిలోనే ఎక్కువ
కాలం నిలుస్తుంది!’

‘మరి చిత్తోడ్...?’

‘దానికి త్వరలో ప్రమాదం
ముంచుకు రానున్నది? ఇక్కడ నీవు
నిర్మించే కట్టడాలు చాలాకాలం మీ
ఆధీనంలోనే వుంటాయి.’

యోగి చెప్పే ప్రతి మాటా అక్కడ
చేరిన వారికి దివ్యవాక్కుగా
అనిపించింది. అనుమానాలు
అడిగే తెగువా, అడ్డుచెప్పే
సాహసమూ అక్కడున్న వారెవరికీ
లేవు.

ఉదయసింహుడు సభక్తికంగా
సాధుపుంగవుని చరణారవిందాల
ముందు ప్రణమిల్లాడు.

అంతలో అనుకోకుండా ఒక
ఝుంఝూమారుతం వీచింది.
అడవి అల్లకల్లోలమైంది. దుమ్ము
ఆకసానికెగసింది. వృక్షాలపై
నుండి పక్షిగణాలు ఒక్క మారుగా
లేచి రణగొణధ్వనులు చేశాయి.
ఆకులలములు ఉవ్వెత్తున లేచి
ఉదయ సింహునీ, ఆయన
పరివారాన్నీ ఉక్కిరిబిక్కిరి చేశాయి.

ఒక్క తృటికాలంలో అంతా
మళ్ళీ ప్రశాంతం! రాణా కళ్ళు
తెరిచి చూచేటప్పటికి అక్కడ
సాధుపుంగవుడు లేడు! పరివారం
పరిపరివిధాల వెతికారు!
ఊహ; ఎక్కడా కనిపించలేదు.
ఉదయసింహుడు ఆలోచనా
మగ్నుడయ్యాడు.

ఈ మహాపురుషుడెవరు?
సాక్షాత్తు ఏకలింగనాథుడే
తనయందు కరుణతో కన్నుల
ఎదుట కనబడలేదుగదా! ఆ
దివ్య తేజస్సు, ఆ గంభీరవాక్కు
సామాన్యులకు సాధ్యమా?
ఇంతలో ప్రత్యక్షమై అంతలో
అదృశ్యమయ్యాడే! ఎంత
వంత! ‘అనుమానం లేదు!
ఆయన సాక్షాత్తు శివుడే!’
ప్రభువు నోటివెంట ఈ మాటలు
అప్రయత్నంగా వెలువడ్డాయి. ఈ
అద్భుతాన్ని చూచినవారు ఎవరు
కాదనగలరు?
ఉదయసింహుడు పరిసర

ప్రాంతాలను సునిశితంగా
పరిశీలించాడు. సమీపంలో ఒక
చెరువు కనిపించింది. రాణా
తన అశ్వరాజాన్ని అధిరోహించి
సరస్తీరానికి చేరాడు. పరివారం
ప్రభువును అనుసరించింది.
తటాకంలో రాణా కరచరణాలను
క్షాళనం చేసుకొని దోసిటిలోకి నీరు
తీసుకున్నాడు. నీరు నిర్మలంగా
వుంది. పెదవుల కానించి ఒక్క
గుటక వేశాడు. అమృతసదృశంగా
అనిపించింది! అంతా రాణాను
అనుసరించారు. ఆత్రంగా
నీరు త్రాగి త్రేన్చారు. గుర్రాలు
సంబరంగా జలపానం చేసి
ఉత్సాహంతో సకిలించాయి.

‘ఈ స్థలంలో ఈ చెరువు?’ రాజు
ఆశ్చర్యంతో ప్రశ్నించాడు.

వెంట వచ్చిన వృద్ధుడొకడు
చెప్పాడు!

‘ప్రభూ! ఈ చెరువు పేరు
‘పీఛోలా’. దీన్ని ఈ అరణ్యంలో
వుండే భిల్లుడు త్రవ్వించాడు. మీ
వంశ మూలపురుషుల్లో ఒకరైన
‘లాఖా’గారి కాలంలో నిర్మింపబడిన
తటాకం ఇది!’

బప్పురావల్ వంశచరిత్ర
అమోఘమైంది. ఎందరో
మహాపురుషులుద్భవించారు.
ప్రజాక్షేమం కోసం చివరకు
ఈ నిర్జనారణ్యంలో కూడా ఒక

జరిగిన కథ

అక్కర్ చక్రవర్తి! అశేష సైన్యసమూహాలతో, విశేషాయుధ సంపత్తితో చిత్తోద్బుకైవసం చేసుకోవడానికి అవకాశం కోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు! ఇవతల సోదర భారతీయులు - అంతఃకలహాలతో కుమ్ముదుమ్మువుతున్నారు! ఈ ఆలోచనలతో సతమతమవుతూ, మనశ్శాంతి కోసం ఉదయసింహుడు రాజధానిని విడిచి అరణ్యమార్గాన అనుచరవర్గంతో ఏకలింగనాథస్వామి సన్నిధికి చేరాడు. అక్కడ 'ఓం నమశ్శివాయ!' అంటూ వినపడింది. ఆ శబ్దం వచ్చిన దిశగా వెతుక్కుంటూ వెళితే ఓ సాధువు కనిపించాడు. 'ఉదయా! మాతృదేశ స్వాతంత్ర్య పరిరక్షణా దీక్షాదక్షుడవై వర్ధిల్లుమయ్యా అంటూ దీవించాడు

ఇక చదవండి

అరణ్య మధ్యంలో తన అనుభవాన్ని ఆయన వివరించినప్పుడు అంతా ఆశ్చర్యచకితులయ్యారు.

'చిత్తోడ్ దుర్గం చేజారి పోతుంది' అని సాధువు చెప్పాడని తెలియగానే మంత్రుల ముఖాల్లో రంగులు మారాయి. వాళ్ళకు నమ్మశక్యంగాలేదు.

'మన దుర్గం దుర్గమమైంది.' 'చిత్తోడ్ కోట గిరిదుర్గం. అది అభేద్యమైంది!' తలా ఒక విధంగా అన్నారు. 'నాన్నగారూ! అక్కడ నూతన నగరాన్ని నిర్మించవలసిందే!'

అంతా అటు చూశారు. ఉదయసింహుని కుమారుడు ప్రతాపుడు వినయంగా అంటున్నాడు.

ప్రతాపునికి మొన్ననే పందొమ్మిదో ఏడు వచ్చింది. ★ నూనూగుమాసాలు ఈ మధ్యనే దట్టమై పైకి మెలిదిరిగాయి.

ఉదయసింహునికి పాతికమంది సంతానం. అందులో సజీవులై వున్న ఇరవై మందిలో ప్రతాపుడే పెద్దవాడు. అతని స్నేహితులంతా భిల్లులే! వారితో కొండకోనల్లో ఆడిపాడీ దేహదారుఢ్యాన్నీ, సచ్చీలతనూ ప్రతాపుడు పెంపొందించుకున్నాడు.

ప్రతాపుడు ప్రతిదినమూ క్రమం తప్పక రాజసభకు వస్తాడు. శ్రద్ధగా రాజకీయ వ్యవహారాలను గమనిస్తాడు. కానీ సామాన్యంగా పెదవి కదపడు! అటువంటిది, ఇవాళ ప్రతాపుడు హఠాత్తుగా ఇలా తన అభిప్రాయాన్ని నిక్కచ్చిగా ప్రకటించేసరికి అంతా ఆశ్చర్యంతో తలమునకలయ్యారు.

ప్రభువు ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు. 'ఇప్పటికి రెండు పర్యాయాలు చిత్తోడ్పై శత్రుసైన్యాలు సమరం గావించాయి. కోట ఆనుపానులు నెమ్మదిగా వారి మదికెక్కుతున్నాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో కీడెంచి మేలెంచడం

మహాతలాకం త్రవ్వించారు. తుదకు తనకీనాడు అది ఉపయోగపడబోతోంది!

ఉదయసింహుడు పితృదేవతలను ఆర్తనయనాలతో సంస్మరించాడు. ఇంతలో చిత్తోడ్ నుండి ఒక వార్తాహరుడు వచ్చి ప్రభువుకు తియ్యటి కబురు అందించాడు. ఆయనకు మనుమడు జన్మించాడు. ఉదయసింహుని ప్రథమ పుత్రుడు ప్రతాపునికి కుమారుడు జన్మించాడు. అతడే అమరసింహుడు!

అంతా మరింత ముందుకు నడిచారు. చుట్టూ కొండలు! అల్లంతదూరంలో కొండల నుండి పారే జలరాశి! 'అది 'బేరచ్' నది ప్రభూ! పర్వతాల మధ్యనుండి ప్రవహించి, ఈ అరణ్యం గుండా దిగువకు పారుతుంది. ప్రశాంత ప్రదేశం! మూడువైపులా పర్వతాలు పెట్టని గోడల్లా వున్నాయి. తాను జీవితాంతం గాలించి వెదికినా నగర నిర్మాణానికి ఇంత సురక్షిత ప్రాంతం మరోటి లభ్యం కాబోదు. సాక్షాత్తు సాంబశివుడే తనకీ చోటును చూపాడు!

రాజుగారు తలుచుకుంటే కొరవేముంది! ఉదయసింహుడు చిత్తోడ్ చేరిన మరుక్షణమే మంత్రులతో సమావేశమయ్యాడు.

మంచిది. అదనంగా మనకో
మహానగరం ఉండటం
శ్రేయస్కరం అని నా
అభిప్రాయం!’
ప్రతాపుడు సుస్పృహగా తన
మనసులో మాట చెప్పాడు.

మితభాషి అయిన తన
పెద్దకుమారుడు ఇప్పుడిలా
మాట్లాడాడంటే, అది సామాన్య
విషయం గాదు. కొట్టివేయడానికి
వీలు లేదు. ప్రతాపుణ్ణి చూస్తే తన
తండ్రి రాణా సంగ్రామసింహుణ్ణి
చూచినట్లే ఉంటుంది
ఉదయసింహుడికి.

ఉదయసింహుడు
కుమారుని ముందుచూపుకు
మురిసిపోయాడు. వీళ్ళు చిత్తోడ్
గొప్పలే చెప్పుకుపోతున్నారు.
లోపాలు తెలియనట్లు
నటిస్తున్నారు.

చిత్తోడు శత్రుసైన్యం ముట్టడిస్తే
యుద్ధం అచిరకాలంలోనే
ఆగిపోవాలి! లేకపోతే
లోపలున్న రాజపుత్రులు
ఆకలిదప్పలతో మలమల
మాడిపోవాలిందే! లోగడ
రెండు పర్యాయాలు ఆ కష్టాలు
తాము రుచిచూచి కూడా, వాటిని
విస్మరించి మాట్లాడుతున్నారు.
వీళ్ళు. ఒకవేళ దీర్ఘకాలం
యుద్ధమే చేయవలసివస్తే -
ఎదుటివాళ్ళను చంపడమో, లేక

తాము చావడమో ఏదోఒకటి
జరిగితీరాలి! అన్నపానీయాలు
లోనికి చేరడానికి మార్గమే లేదు!
కోటచుట్టూ నాలుగు వైపులా
విశాలమైన బయలుప్రాంతం.
శత్రువులు గుడారాలు వేసుకొని
ఎన్ని రోజులైనా కోటమీద గుండ్ల
వర్షం కురిపించవచ్చు. నిజంగా
ఆ దివ్యపురుషుని వాక్కు అమృత
వాక్కు....
‘మనం అరణ్యమధ్యంలో
నూతన నగరం నిర్మిస్తున్నాం!’
ఉదయసింహుని కంఠంలో
స్థిరనిర్ణయం ప్రతిధ్వనించింది.
ఒక్క నిమిషం తరువాత అంతా
నూతన నగరం నమూనాను గూర్చి
మాత్రమే మాట్లాడసాగారు!

గీర్వా పర్వతప్రాంతంలో
1559లో కోట నిర్మాణం
ప్రారంభమయింది. సాధు
పుంగవుడు ఆదేశించిన
వేళావిశేషం ఎటువంటిదో గాని,
పనులు చకచకా క్షణాల మీద
జరిగిపోతున్నాయి. కొద్దిరోజుల్లోనే
బేరచ్ నది దగ్గర పెద్ద కోట
వెలసింది. ఉత్తరంగా ఉన్న
కొండమీద ‘మోతీమహల్’ అనే
సుందరభవనాన్ని నిర్మించాడు
రాణా!

ఉదయసింహుడు తాను
మునుపు మునిని సందర్శించిన
స్థలాన్ని పునఃసందర్శించి, అక్కడ
చక్కని మందిరాన్ని నిర్మించాడు. ఆ

సమీపంలోనే మూడు తటాకాలను
తవ్వించాడు. వాటికి ‘చౌక్య’ అని
నామకరణం గావించాడు. తన
పేరు శాశ్వతంగా ఉండేటట్లుగా
ప్రజోపయోగార్థం ఒక పెద్ద
సరోవరాన్ని త్రవ్వించ తలపెట్టాడు.

అది ఏప్రిల్ 4, 1566
గురువారం. ప్రతాప్ పాతికేండ్ల
పరువంలో ఉన్నాడు. తండ్రి
త్రవ్వించిన సరోవరానికి ప్రతాపుడు
‘ఉదయసాగర్’ అని పేరుపెట్టాడు.
నాడు ‘ఉదయసాగర్’ దగ్గర
జనసముద్రం ఉప్పొంగింది. రాణా
ఉదయసింహుడు సమంత్రకంగా
ఉదయసాగర్ సరోవర
జలాలను ప్రజోపయోగార్థం
వదిలాడు. రైతులకు భూములను
పంచియిచ్చాడు. భవిష్యత్
రసపుత్రరాజుల పట్టాభిషేక
మహోత్సవానికి పవిత్రస్థలంగా
ఉపయోగపడింది ఈ ఉదయపూర్!
తురుష్కు ముష్కరులను
ఊచకోతకోసి, భారత స్వాతంత్ర్య
పరిరక్షణకు కంకణ దీక్షాదక్షులైన
వీరహర్యక్షాలకు మూలకందమైంది
ఈ ఉదయపూర్ ఇప్పటికీ దేశభక్తి
ప్రపూరితులైన భారతమాత
ప్రియపుత్రుల హృదయాలు
దర్శనమాత్రం చేత గతకాల
స్మృతులతో ఆర్ధీభూతం గావిస్తుంది
ఉదయపూర్!

--ఇంకా ఉంది